

Keski-Suomen keksijöiden kevätretki Viron saaristossa.

Keski-Suomen keksijät perehtymässä ruokorakentamiseen Länsi-Viron saaristossa.

Matkan ideana oli hankkia lisätietoutta Viron vuosisatoja vanhasta perinteestä rakentaa ruo'osta taloja. Taloissa on käytetty ruokoa katteissa ja rakenteissa. Kyseinen rakentaminen sinänsä soveltuu myös Suomeen, kunhan perustukset ovat kunnossa. Tästä esimerkkinä on pohjoisen Keski-Suomen keksijä Usko Paanasen rakentama ja asuttama asuintalo Pihtiputaalla. Talo muistuttaa hieman smurffitaloa, ja on linjoiltaan kaunis rakennus.

Matkakertomus 2.-5.5.2011

Matka alkoi maanantai-aamuna 2.5.2011 kello kuusi Jyväskylän tilausajolaiturista Harjun kupeesta laukaalaisen keksijä Tauno ("Tane") Ahosen minibussilla hänen toimiessa kuljettajana matkan ajan luotsaten meidät kohti etelää. Keski-Suomesta retkelle osallistuivat Tauno Ahosen lisäksi Viljo Pasanen; Kimmo Kovala; Seppo Haavisto; Panu Lahtinen; Aulis Parviainen; Esko Paatelainen; Seppo Löytynoja; Teuvo Partanen; Usko Paananen; Harri Huovinen, ja Rauli Hyvärinen.

Helsinkiä päin matkatessa seisahduimme Heinolan ABC-liikennemyymälässä. Helsingistä ylitimme Suomenlahden Viking Line autolautta Viking Xprs:llä Tallinnaan. Tallinnasta harhailimme aluksi itään matkalla Hiidenmaalle, kunnes keksijät huomasivat auringon olevan suuntaamme nähden väärällä puolella. Aurinkohan laskee länteen. Karttaa tulee osata lukea myös pohjois-etelä suunnassa kulkien. Navigaattorit eivät olleet käytössä, ja kuljettajalla oli käsin piirretty kartta. Onneksi käytössä oli neuvostovallan aikaisen kartan lisäksi myös laajemmalta alueelta oleva kartta. Karttaa luimme aluksi väärinpäin. Panu Lahtisen ryhdyttyä kartturiksi löysimme oikean suunnan. Ajoreittinä oli Hageri; Raga; Hakudi; Rapla; Märjamaa; Sipa; Koluvere; Risti; Haapsalu. Satama on mantereen puolella Rohu-küllassa. Hiiumaan puolelta Heltermaa, ja Kärna; Kardla; Kassarisaar. Ensimmäinen yöpymispaikka oli Hiiumaassa sataman tuntumassa oleva hotelli Heltermaa, joka on edullinen yöpymispaikka. Perillä odotti illallinen, ja sauna. Saunoimme siellä, sikäli kuin vettä tuli vaihtelevasti kaikissa lämpötiloissa..

Tiistaina 3.5.2011 aamupalan jälkeen matkaoppaana toimi paikallinen ruokorakentamisen yrittäjä Sim SOOSTER. Simin kanssa kiersimme saaren ruo'on valmistus -kohteissa, tervan valmistus tehtaalla museojohtaja Dan Luukaksen kanssa, ja hän perehdytti tervan valmistukseen, etsien samalla suomalaisia yhteistyökumppaneita.

Illalla lauttayhteys Hiiumaan kautta mantereelle P/L Ofelialla, josta Virstusta Kuivastoon Paenasen kylään, jossa majoituimme kaksi yötä Tönise-majatalossa. Majataloa ylläpitää alunperin lahtelainen matkailuyrittäjä Soile Siltanen perheensä kanssa Muhussa, joka on saari Kuressaaren ja mantereen välillä. Saaren nimi kuvaa muhkuraista saarta. Majatalossa saimme maukkaat illalliset ja aamiaiset, sekä saunoimme. Lahtelaiset ovat toimineet saarella seitsemän vuotta matkailuyrittäjänä.

Keskiviikkona 4.5.2011 olimme Padasteessa, ja matkaoppaana toimi Mihkel Ling. Kävimme saksalaisen lääninherran linnan pihassa, joka toimii nykyään Viron parhaimpana hotellina. Kävimme myös Kogussa, jossa oli mahdollisuus kaupantekoon. Kogu=Täydellinen kylä. Siellä katsoimme virolaista purjelaiivan valmistusta puusta. Muhun saarella tutustuimme uudisrakennukseen, joka on hirrestä, ja jonka katto on tehty ruo'osta. Perehdyimme myös laudasta tehtyyn tervattuihin harjakatteisiin, joissa oli käytetty katteena ruokoa. Muhusta on maasilta Saarremaalle. Näin reitiksi muodostui Hiiumaa, Muhu, ja Saarremaan Kuressaarella ruokailimme, ja sieltä suuntasimme Kuressaaren linnaan. Linna oli museokäynti Viron historiaan. Linnassa on eläinmuseo ja sotahistoriaa, yleishistoriaa Viron kohtalosta toisen maailmansodan näyttämönä, sekä Viron ja tsaarinvallan historiaa linnan historian lisäksi.

Keskustan ravintolassa ruokailtuamme tutustuimme Kaalijärven meteorikuoppaan. Paluumatkan aloitimme lyhyellä lauttayhteydellä (25min) Kuivastosta Virstuun. Minibussiin mahtui monta keksijää, ja lauttayhteyksien aikana oli mahdollisuus asioida myymälöissä, kahvioissa ja ravintoloissa lautan kannella.

Keksijät viettivät opintomatkinsa innokkaan uteliaina, ja näkivät paljon monenlaista. Eräs käyntikohteista oli villatehdas. Monet opintomatkalaisista aikovat palata Viroon matkan innoittamina ja yhteistyön tiimoilta. Me näimme käsinvalmistusta ruokoelementeistä, konelyhteitä, ja paaleja, sekä lukuisia rakennuksia, joissa oli käytetty ruokoa. Hiiumaalla oli kiinalainen Bergerkoneen korvaaja, joka on toimitettu Kiinasta. Kasaaminen oli kesken. Pihalla näimme myös ruo'onkehräimen (kerääjä), jolla ruokoa kerätään rannasta. Näimme käytännössä, kuinka olkia varten käytettiin eräänlaista taputinlaitetta, jolla oljet tasattiin katteeksi. Olki/ruokorakentaminen on hygieeninen rakentamistapa.

Paluumatkalla torstaina 5.5.2011 poikkesimme Matsalun luontokeskuksessa, joka on monien lintujen levähdyspaikka. Paikka on rannikolla, ja siellä on lintujen tähyystorni. Matkalla molempiin suuntiin oli monenlaista ajanvietettä keksintö-aiheisten teosten lukemisen lisäksi myös eräänlaista pulmien ratkaisemista erilaisilla ketjuilla, ja auton täytti innokas puheensorina. Paluupäivänä 5:s toukokuuta sähkökäyttöisistä kottikärryistään tunnettu keksijä Viljo (tuttavallisemmin "Ville") Pasanen tuli 65:n vuoden ikään päästen näin eläke-ikään.

Tallinnassa jäi aikaa ostoksille ennen Eckerö Line M/S Nordlandia -laivan lähtöä. Helsingissä olimme illalla puoli yhdeksän aikaan maissa, ja matkalla keskiseen Suomeen seisahduimme Lahdessa, ja viimeisimmät keskisuomalaiset keksijät olivat kotona aamuyöllä perjantaita vasten. Matka oli kokemisen arvoinen, ja saman kokeilemista uskaltaa suositella Suomen muillekin keksijöille.

Rauli Hyvärinen
Jyväskylä